

De literatuur van Sint Maarten

De literatuur van Sint Maarten

Een eiland boven de wind
Geschreven door Michiel van Kempen

In 1981 kwam Wycliffe S. Smith met een kleine anthologie van de poëzie van de Bovenwindse eilanden onder de titel *Windward Island Verse*. Die bevatte Engelstalig werk van een twintigtal dichters, de meeste van Sint Maarten, Smith zelf is van Saba. Hij had de gedichten opgedeeld naar thematiek: *Patriotic Verse, National Verse, Nature Poetry, Religious Poetry, Love Poetry, Identity Poetry*. Maar omdat hij daar toch niet helemaal mee uitkwam, maakte hij ook nog een kleine afdeling *Individuals*, met daarin iemand als Fred Labega die gedichten had geschreven als 'The Mosquito' en 'The Almighty Dollar'. Het jaar daarop stelde Smith opnieuw zo'n bundeltje samen met ongeveer dezelfde dichters: *Winds above the hills*. Ook hierin was weer aandacht voor de combinatie van een dramatische geschiedenis met oog voor de pracht van de natuur (die ook al in de negentiende eeuw gezien werd in de indrukwekkende botanische tekeningen van Hendrik van Rijgersma).

Ruim dertig jaar later, in 2013, stelde Lasana Sekou een bloemlezing samen met poëzie van Sint Maarten onder de titel *Where I See The Sun*. Geen van de dichters uit de vroegere bundels is daarin terug te vinden, behalve Lasana Sekou zelf. Hij is dan ook al decennialang de motor achter veel van de literaire bedrijvigheid op het eiland: auteur van een twintigtal boeken, oprichter van uitgeverij House of Nehesi, initiator van de St. Martin's Book Fair, krantenredacteur, co-regisseur van het theaterfestival Traditions. Behalve dat het om nieuwe stemmen gaat in *Where I See The Sun*, vallen nog wat zaken op. Veel van de dichters zijn niet op Sint Maarten geboren, net als Lasana Sekou zelf, die in 1959 onder de naam Harold Lake werd geboren in San Nicolas, Aruba. Op een enkeling na heeft geen van de dichters boekpublicaties op zijn of haar naam staan. Dat heeft ook wel te maken met de aard van veel werk: er zijn beoefenaars bij van *spoken word, rap* en hiphop, zij hebben wel wat gepubliceerd op sociale media en soms een naam gemaakt op voordrachtsevenementen in Marigot, Simpson Bay, Great Bay (Philipsburg) of elders op het eiland. Je mist daardoor ook bij de gedrukte teksten de sprankeling van de gesproken voordracht, zoals in dit gedicht van Patricia Chance-Duzant, 'The Jasmine Tree':

I'm on my way, pit pat
I'm on my way, pit pat

You turn my head

I'm on my way, no time now to stop
pit pat, pit pat
filling me with your life's perfume
pit pat, pit pat

You stop me in my path, once more
with some intoxicating sweet smelling:
3 sprigs
a bouquet for me

But no one will believe me!
You asked for it, drugging me so:
3 sprigs
a bouquet for Armelle!

There now, leave me alone.

You pushed me to do it.
I must go...
Pit pat, pit pat, pit pat

Bij een goede voordracht zal dit gedicht enorm aan kracht winnen. Daarmee zal het natuurlijk ook een directe voorzetting zijn van de [orale traditie](#) op het eiland.

Lasana Sekou heeft geen thematische indeling gemaakt in zijn bloemlezing. Dat veel gedichten een politieke strekking hebben, zal ook wel te maken hebben met de rol die de samensteller op het eiland speelt als een warm pleitbezorger voor de onafhankelijkheid van Sint Maarten.

Where I See The Sun bevat één stuk proza, een tekst van Tadzio Bervoets over het verdwijnen van The Great Salt Pond, het zoutmeer dat in [koloniale tijden](#) van grote betekenis was voor het scheepstransport en het conserveren van etenswaren. Bervoets noemt zijn tekst een 'eulogy', een lofrede, maar het is natuurlijk eerst en vooral een aanklacht tegen het feit dat 'a beautiful body ... withered and died by our own neglecting hands.'

Op Sint Maarten wordt er nauwelijks proza geschreven. In de grote bloemlezing *Tropentaal*, samengesteld door Wim Rutgers, komt geen enkele auteur van Sint Maarten voor. In *Noordoostpassanten*, samengesteld door Michiel van Kempen en Wim Rutgers, komt één prozaschrijver voor, namelijk Richard Hart Nibbrig, een op het eiland werkzame Nederlandse jurist die in 1992 de roman *Sint Maarten Merengues* publiceerde. En natuurlijk is er altijd Lasana Sekou

die korte verhalen schreef.

Of die schaarste aan proza aan de grootte van het eiland ligt? Derek Walcott kwam van een vergelijkbaar eiland: Saint Lucia, V.S. Naipaul van Trinidad en Saint-John Perse van Guadeloupe. Daarmee hebben we de drie Caraïbische winnaars voor de Nobelprijs voor Literatuur genoemd. Tot nu toe heeft het Nobel-comité geen auteur van Sint Maarten genomineerd, *spoken word* komt bij de Nobelprijs niet aan bod, maar als je zo mooi kunt schrijven als de Rastafarian Changa Hickinson in de openingsregels van 'small change II', mag je wel erg blij zijn met zo'n dichter:

There is a silence in death
which defies ignorance
yet stays too quiet
for its secrets to be known

Verder lezen

- H.E. Coomans & M. Coomans-Eustatia, *Flowers from St. Martin; The 19th century watercolours of westindian plants painted by Hendrik van Rijgersma*. Zutphen: De Walburg Pers, 1988.
- Wim Rutgers, [*Beneden en boven de wind; Literatuur van de Nederlandse Antillen en Aruba*](#). Amsterdam: De Bezige Bij, 1996.
- *Noordoostpassanten; 400 jaar Nederlandse verhaalkunst over Suriname, de Nederlandse Antillen en Aruba*. Samengesteld, ingeleid en van aantekeningen voorzien door Michiel van Kempen en Wim Rutgers. Amsterdam/Antwerpen: Contact, 2005.
- Wycliffe S. Smith, *Windward Island Verse; A Survey of Poetry in the Dutch Windward Islands*. [Curaçao:] Offzetdrukkerij Montero, [1981].
- *Winds above the hills. Selected and compiled by Wycliffe Smith*. St. Maarten: The St. Maarten Council on the Arts, 1982.
- *Where I See The Sun; Contemporary Poetry in St. Martin; A New Anthology*. Edited by Lasana M. Sekou. Philipsburg, St. Martin: House of Nehesi, 2013.
- In *Van Slavernij naar Vrijheid; Verhalen uit het Koninkrijk en Suriname*, Loekie Morales (red.), Vanessa Paulina (illustraties) (z.p.: LM Publishers/ Beyond Kultura Events Foundation, 2024) komen bijdragen voor van Sint Maarten door Barbara van der Woude, Marianne Tefft en Loekie Morales.

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/20e-eeuw/de-literatuur-van-sint-maarten>